

ROZKAZ

Kontrarozvědná práva,
Ochrana sovětských vojsk
Směrnice

MINISTRA VNITRA

ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1983

V Praze dne 12. dubna 1983

Číslo 6

Zrušeno podle NMV ČSSR č. 2/1990

ODTAJNĚNÉ!

č.p. K17-3267/2001

*zv. dluh
11.10.2001*

ODTAJNĚNÉ

PŘÍSNĚ TAJNĚ!

Výtisk č.: * 000012

**Kontrarozvědná ochrana sovětských vojsk dočasně pobývajících
na území Československé socialistické republiky**

Ke zkvalitnění kontrarozvědné ochrany sovětských vojsk dočasně pobývajících na území Československé socialistické republiky, ke zvýšení její efektivity a k prohloubení vzájemné součinnosti útvarů československé kontrarozvědky s útvary Zvláštního odboru Výboru pro státní bezpečnost Svazu sovětských socialistických republik u Střední skupiny vojsk

I. v y d á v á m

v příloze tohoto rozkazu „Směrnice o kontrarozvědné ochraně sovětských vojsk dočasně pobývajících na území Československé socialistické republiky a o součinnosti útvarů československé kontrarozvědky s útvary Zvláštního odboru Výboru pro státní bezpečnost Svazu sovětských socialistických republik u Střední skupiny vojsk“;

II. u k l á d á m

**náčelníkům II., III., X., XI., XII. a XIV. správ SNB,
správ StB krajských správ SNB a FS VB**

seznámit v potřebném rozsahu s těmito směrnici podřízené příslušníky SNB, kteří se podílejí na plnění úkolů z nich vyplývajících, a zajistit dodržování směrnic;

III. z r u š u j i RMV ČSSR č. 15/1972.

Provedení 12

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem 1. července 1983.

Č. j. OS-002163/6-82

Ministr vnitra ČSSR:

doc. PhDr. Jaromír OBZINA, DrSc., v. r.

Obdrží:

M, N, I, II, III, X, XI, XII. a XIV. správa SNB.
FS VB, náčelníci KS SNB (1 X),
S StB (3 X)

Na vědomí:

MV ČSR, MV SSR

Z á z n á m

S rozkazem byli seznámeni (dne - kým):

Opotření učiněná k provedení rozkazu:

Kontrolou pověřen:

Datum: Podpis náčelníka:

www.upn.gov.sk

Směrnice

o kontrarozvědné ochraně sovětských vojsk dočasně pobývajících na území Československé socialistické republiky a o součinnosti útvarů československé kontrarozvědky s útvary Zvláštního odboru Výboru pro státní bezpečnost Svazu sovětských socialistických republik u Střední skupiny vojsk

Čl. 1

Úvodní ustanovení

[¹] Kontrarozvědnou ochranu sovětských vojsk dočasně pobývajících na území Československé socialistické republiky (dále jen „ČSSR“) a jejich objektů zabezpečují ve vymezeném rozsahu II., III., X., XI., XII. a XIV. správa Sboru národní bezpečnosti (dále jen „SNB“) a správy Státní bezpečnosti krajských správ SNB (dále jen „správy StB“), které při plnění tohoto úkolu spolupracují s útvary Zvláštního odboru Výboru pro státní bezpečnost Svazu sovětských socialistických republik u Střední skupiny vojsk (dále jen „ZO VSB“).

[²] Útvary československé kontrarozvědky (dále jen „kontrarozvědky“) užívají ke kontrarozvědné ochraně sovětských vojsk agenturních operativních prostředků umístěných v civilním prostředí v blízkosti stálých posádek sovětských vojsk, zejména v místech navštěvovaných pracovníky zastupitelských úřadů kapitalistických států (dále jen „ZÚ KS“) nebo cizinci z těchto států, popřípadě v místech soustředění nepřátelsky zaměřených osob.

Čl. 2

Úkoly útvarů kontrarozvědky

Při kontrarozvědné ochraně sovětských vojsk plní útvary kontrarozvědky zejména tyto úkoly:

A. II. správa SNB:

- a/ odhaluje činnost nepřátelských rozvědek a jejich agenturu zaměřenou proti sovětským vojskům;
- b/ odhaluje v rozsahu své působnosti trestnou činnost zaměřenou proti sovětským vojskům; rozpracovává osoby podezřelé z této činnosti a v souladu s operativními zájmy předává tyto věci příslušným orgánům činným v trestním řízení;
- c/ prověřuje signály získané o spáchaných trestných činech, zejména vyzvědačství, které mají vztah k objektům sovětských vojsk;

d/ zabraňuje aktivními opatřeními usku-
tečňování rozvědného pozorování a ra-
diotechnické rozvědky prováděné pra-
covníky ZÚ KS, popřípadě cizinci z ka-
pitalistických států nebo nepřátelskou
agenturou z řad československých ob-
čanů. K zajištění tohoto úkolu:

1. hlásí příjezd uvedených osob do míst dislokace sovětských vojsk takovým způsobem, aby byly včas informovány příslušné útvary Státní bezpečnosti (dále jen „útvary StB“), vojenské kontrarozvědky a útvary ZO VSB,
2. dokumentuje tuto činnost a pokud je to z operativního hlediska účelné, zadržuje osoby, které ji provádějí,
3. zabezpečuje po dohodě s útvary ZO VSB na přístupových cestách nebo v prostorech vybraných objektů sovětských vojsk opatření k zabránění a ztížení této činnosti podle zvláštních předpisů¹⁾ (např. vypudováním zátarasů, umístěním dopravních značek, změnou dopravního režimu, zřízením pozorovacích bodů);

e/ vyhledává ve spolupráci s útvary ZO VSB možnosti k pronikání do nepřátelských rozvědek a jejich agentury s úkolem zjistit a zmařit jejich cíle a záměry; při plnění tohoto úkolu přísně respektuje zásady pro zpravodajskou činnost v zahraničí stanovené zvláštními předpisy²⁾;

f/ uskutečňuje při vnější kontrarozvědné ochraně objektů sovětských vojsk opatření proti ohrožení nebo vyzrazení státního a služebního tajemství a vytváří podmínky k ochraně těchto tajemství, zejména v místech styku osob příslušejících k sovětským vojskům³⁾ s civilním obyvatelstvem;

¹⁾ NMV ČSSR č. 13/1980.

²⁾ RMV ČSSR č. 36/1975.

³⁾ Osobami příslušejícími k sovětským vojskům se pro účely těchto směrnic rozumějí:

a/ příslušníci sovětských vojsk,

b/ civilní osoby, které jsou sovětskými občany a pracují v útvech sovětských vojsk.

- g/ rozpracovává civilní osoby, které udržují styky s příslušníky sovětských vojsk a
 1. jsou podezřelé ze styku s nepřátelskými rozvědkami a zahraničními centry kapitalistických států,
 2. vyjíždějí nebo udržují aktivní styky do kapitalistických států;
- h/ činí opatření, aby se na práce v objektech sovětských vojsk nedostaly osoby
 1. se zápornými politickými postoji nebo morálně narušené,
 2. které vyjíždějí nebo udržují styky do kapitalistických států,
 3. s jinými státobezpečnostními závadami;
- ch/ předává jednotlivým útvarům SNB podle jejich působnosti poznatky získané při společně prováděných akcích.

B. III. správa SNB a útvary vojenské kontrarozvědky:

- a/ podílejí se v místech společné dislokace československých a sovětských vojsk na vnější kontrarozvědné ochraně sovětských vojsk;
- b/ vyhledávají, odhalují, rozpracovávají a dokumentují v rozsahu své působnosti nepřátelskou činnost nepřátelských rozvědek a jejich agentury, zaměřenou proti sovětským vojskům;
- c/ koordinují s příslušnými útvary SNB kontrarozvědnou ochranu vojenských cvičení řízených Československou lidovou armádou (dále jen „ČSLA“), kterých se zúčastňují útvary sovětských vojsk;
- d/ podílejí se na kontrarozvědné ochraně vojenských cvičení sovětských vojsk, kterých se zúčastňují útvary ČSLA nebo se konají v objektech a vojenských výcvikových prostorech ČSLA;
- e/ organizují v rozsahu své působnosti ve spolupráci s II. správou SNB opatření k zabránění rozvědného pozorování objektů a vojenských výcvikových prostorů užívaných útvary ČSLA a sovětských vojsk pracovníky ZÚ KS, popřípadě cizinci z kapitalistických států;
- f/ vyhledávají ve spolupráci s útvary ZO VSB možnosti pronikání do nepřátelských rozvědek a jejich agentury s úkolem zjistit a zmařit jejich cíle a záměry; při plnění tohoto úkolu přísně respektují zásady pro zpravodajskou činnost v zahraničí, stanovené zvláštními předpisy⁴⁾;

g/ prověřují osoby přijímané do pracovního poměru občanských pracovníků ČSLA zařazených u sovětských vojsk, a to i v místech, kde se přímo nepodílejí na jejich vnější ochraně; prověrku těchto osob obnovují každý rok; pokud dodatečně zjistí kompromitující poznatky k těmto osobám, neprodleně je sdělí příslušnému ZO VSB;

h/ vyhledávají, odhalují, rozpracovávají a dokumentují trestnou činnost páchanou proti sovětským vojskům zejména příslušníky ČSLA a občanskými pracovníky ČSLA;

ch/ spolupracují s XI. správou SNB a příslušnými útvary StB při zajišťování bezpečnosti přepravy vojenských nákladů sovětských vojsk.

C. III. správa SNB:

a/ shromažďuje od všech útvarů vojenské kontrarozvědky důležité poznatky, zejména o rozvědném pozorování, o zadržení osob, o podezřelé činnosti pracovníků ZÚ KS nebo jiných osob, dotýkající se vojenských objektů a transportů útvarů sovětských vojsk;

b/ předává poznatky o rozvědném pozorování podle působnosti II., X., XI., XII. nebo XIV. správě SNB.

D. X. správa SNB:

a/ organizuje v rámci své působnosti opatření k zabránění činnosti nepřátelsky zaměřených osob směřující proti sovětským vojskům a jejich objektům; řídí opatření prováděná 2. odbory správ StB k předcházení a likvidaci této nepřátelské činnosti;

b/ zjišťuje poznatky o rozvědném pozorování prováděném osobami, které mají spojení na ideodiverzní, sionistická a církevní centra, jakož i emigrantská a nacionalistická seskupení v zahraničí;

c/ odhaluje a maří nepřátelskou propagandu, zejména nacionalistické a sionistické projevy zaměřené proti sovětským vojskům a činí opatření k tomu, aby nedocházelo k nepřátelskému ovlivňování příslušníků sovětských vojsk; řídí rozpracování poznatků tohoto charakteru prováděné příslušnými útvary StB;

d/ zabezpečuje operativní kontrolu a rozpracování lektorů, stážistů a studentů z kapitalistických států, u kterých byly zjištěny poznatky o rozvědném pozorování nebo snaze získávat informace utajovaného charakteru o sovětských vojskách;

⁴⁾ RMV ČSSR č. 36/1975.

e/ odhaluje, rozpracovává a likviduje konspirativní kanály zřizované ideodiverzními, sionistickými a církevními centry, jakož i emigrantskými a nacionalistickými seskupeními, které mají sloužit k ilegální přepravě ideodiverzních materiálů do ČSSR; zvláštní pozornost věnuje likvidaci kanálů, kterými jsou přepravovány ideodiverzní materiály určené příslušníkům sovětských vojsk;

f/ věnuje zvýšenou operativní pozornost družebním stykům organizovaným jednotlivými kulturními a společenskými organizacemi a institucemi se sovětskými vojsky;

g/ předává II. správě SNB poznatky a informuje ji o akcích, které mají vztah k sovětským vojskům.

E. XI. správa SNB:

a/ organizuje agenturně operativní opatření v organizacích a objektech, které se podílejí na zajišťování výstavby, zásobování, dopravy a materiálně technickém zabezpečení sovětských vojsk;

b/ zabezpečuje v souladu se zvláštními předpisy⁵⁾ kontrarozvědnou ochranu přesunů a vojenských transportů sovětských vojsk uskutečňovaných po železnici; při plnění tohoto úkolu úzce spolupracuje s příslušnými útvary StB zabezpečujícími ochranu státního, hospodářského a služebního tajemství, Sborem ozbrojené ochrany železnic a kontrolními orgány Československých státních drah;

c/ zajišťuje kontrarozvědnou ochranu spojení využívaného sovětskými vojsky;

d/ koordinuje operativní činnost zaměřenou k družebním stykům organizovaným hospodářskými organizacemi se sovětskými vojsky; informuje II. správu SNB o poznacích a akcích, dotýkajících se sovětských vojsk.

F. XII. správa SNB:

a/ organizuje v rámci své působnosti:

1. opatření k znemožnění činnosti nepřátelsky zaměřených osob, směřující proti sovětským vojskům a jejich objektům;

2. agenturně operativní opatření v organizacích a objektech, které se po-

dílejí na zajišťování výstavby, dopravy a materiálně technickém zabezpečení sovětských vojsk;

3. operativní činnost zaměřenou k družebním stykům organizovaným hospodářskými, kulturními a společenskými organizacemi a institucemi se sovětskými vojsky;

b/ předává II. správě SNB poznatky získané k sovětským vojskům a úzce s ní spolupracuje při zabezpečování uvedených úkolů.

G. XIV. správa SNB:

a/ organizuje kontrarozvědná opatření s cílem odhalovat, předcházet a zabránit provedení teroristických, popřípadě jiných akcí směřujících proti sovětským vojskům;

b/ provádí na základě prověřených poznatků o diverzních a teroristických a jiných nepřátelských záměrech směřujících proti sovětským vojskům v součinnosti s II., III., X., XI. nebo XII. správou SNB příslušná vlastní opatření;

c/ informuje II. správu SNB o poznacích získaných o přípravě nebo páčání trestné činnosti zaměřené proti sovětským vojskům a jejich objektům.

H. Správy StB:

a/ provádějí v rámci své působnosti kontrarozvědnou ochranu sovětských vojsk, a to podle pokynů II., X. a XI. správy SNB;

b/ koordinují kontrarozvědnou ochranu sovětských vojsk při vojenských cvičeních místního charakteru, kterých se nezúčastňují vojska ČSLA;

c/ podílejí se na kontrarozvědné ochraně vojenských cvičení řízených samostatně velením sovětských vojsk nebo společně s velením ČSLA;

d/ předávají ihned II. správě SNB a současně příslušnému útvaru ZO VSB všechny důležité poznatky dotýkající se objektů a útvarů sovětských vojsk o rozvědném pozorování, o zadržení osob, o podezřelé činnosti nebo zájmech pracovníků ZÚ KS, popřípadě cizinců z kapitalistických států a československých občanů;

e/ předávají příslušným útvarům vojenské kontrarozvědky kompromitující poznatky k občanským pracovníkům ČSLA zařazeným u sovětských vojsk.

⁵⁾ Metodické pokyny náčelníka XI. správy SNB pro vojenskou přepravu po síti Československých státních drah, č. j. E-001051/4-1/78, ze dne 13. června 1978.

Čl. 3

Úkoly federální správy Veřejné bezpečnosti

Federální správa Veřejné bezpečnosti při kontrarozvědčné ochraně zejména:

- a/ zajišťuje v součinnosti s příslušnými útvary StB úkoly související se zabezpečením přesunů sovětských vojsk po silnici podle zvláštních předpisů⁶⁾;
- b/ dokumentuje v rámci své působnosti nepřátelskou činnost zjištěnou v době přesunů sovětských vojsk, jakož i podezřelé styky vizových cizinců a československých občanů s příslušníky sovětských vojsk.

Čl. 4

Součinnost mezi útvary kontrarozvědky

Kontrarozvědou ochranu sovětských vojsk na území ČSSR řídí II. správa SNB, která úzce spolupracuje s útvary uvedenými v čl. 1 odst. 1; u správ StB tuto činnost koordinují 1. odbory.

Součinnost útvarů kontrarozvědky s útvary ZO VSB

Čl. 5

^[1] Útvary kontrarozvědky zejména:

- a/ informují útvary ZO VSB o operativní situaci v místech stálé dislokace sovětských vojsk, popřípadě místech jejich pobytu, jakož i o konkrétních zájmech a plánech nepřátelských rozvědek;
- b/ předávají v případě emigrace československých občanů, informovaných o sovětských vojskách, útvarům ZO VSB poznatky o stupni jejich znalostí a stycích s příslušníky sovětských vojsk;
- c/ určují podle konkrétní potřeby formy a způsoby využití agenturních operativních prostředků v místech stálé dislokace sovětských vojsk nebo v místech jejich pobytu;
- d/ organizují po dohodě s útvary ZO VSB společná opatření proti nepřátelským rozvědkám, jakož i k operativní kontrole a dokumentaci činnosti osob rozpracovávaných pro podezření z nepřátelské činnosti;
- e/ předávají příslušným útvarům ZO VSB všechny poznatky získané o osobách příslušejících k sovětským vojskům a o členech jejich rodin; samostatně tyto osoby nerozpracovávají.

^[2] Útvary ZO VSB předávají příslušným útvarům kontrarozvědky:

- a/ informace o plánovaných a připravovaných vojenských akcích;
- b/ signály o podezřelém chování nebo činnosti československých občanů, pracovníků ZÚ KS a cizinců z kapitalistických států.

Čl. 6

^[1] Pokud útvary kontrarozvědky zjistí, že osoby příslušející k sovětským vojskům nebo členové jejich rodin páchají trestný čin, přečin nebo přestupek na území ČSSR, postupují podle zvláštních předpisů⁷⁾.

^[2] Zjistí-li útvary ZO VSB, že osoby páchají trestný čin, přečin nebo přestupek, předají je s výjimkou osob příslušejících k sovětským vojskům a členů jejich rodin příslušnému útvaru kontrarozvědky, který zajistí dokumentaci této činnosti, popřípadě další opatření.

Čl. 7

^[1] K projednání závažných vzájemných operativních zájmů svolávají po dohodě příslušní náčelníci (velitelé) útvarů kontrarozvědky a útvarů ZO VSB společné porady, které se konají na stupni:

- a/ II., III., X. a XI. správy SNB jedenkrát za rok;
- b/ správ StB, správ a odborů vojenské kontrarozvědky jedenkrát za rok;
- c/ oddělení útvarů StB a oddělení vojenské kontrarozvědky průběžně podle potřeby.

^[2] Na společných poradách se projednávají zejména otázky týkající se:

- a/ zjištěných zájmů nepřátelských rozvědek a jejich agentury o objekty sovětských vojsk, o osoby zarazené na práce v těchto objektech nebo žijící v jejich přílehlém okolí, jejichž činnost a styky zakládají podezření z vyzvědačství, popřípadě rozvědné nebo jiné podvratné činnosti pracovníků ZÚ KS a cizinců z kapitalistických států směřující proti sovětským vojskům;
- b/ existence osob, ilegálních skupin a organizací, které v civilním prostředí v místech dislokace sovětských vojsk připravují nebo provádějí nepřátelskou činnost proti těmto vojskům, jejich případného spojení s nepřátelskými rozvědkami a zahraničními propagačními centry, popřípadě styků s příslušníky sovětských vojsk;

⁷⁾ RMV ČSSR č. 8/1969.

Čl. 9 Dohody mezi vládou ČSSR a vládou SSSR o poskytování vzájemné právní pomoci ve věcech spojených s dočasným pobytem sovětských vojsk na území ČSSR ze dne 7. února 1969.

⁶⁾ RMNO ČSSR č. 8/1976.

- c/ případů výskytu a činnosti vyzvědačských nebo ilegálních radiostanic, zhotovení a rozšiřování letáků a jiných ilegálních tiskovin zaměřených proti sovětským vojskům;
- d/ diverzních, teroristických a jiných nepřátelských záměrů, případů krádeží zbraní, munice, trhavin, jakož i poznatků o přípravě těchto činů směřujících proti sovětským vojskům.

Čl. 8

Závěrečná ustanovení

[¹] Jednání o součinnosti se ZO VSB, kterých se zúčastňují představitelé Výboru pro Státní bezpečnost Svazu sovětských socialistických republik působící při federálním ministerstvu vnitra, jsou oprávněni vést příslušní náčelníci útvarů II., III., X., XI., XII. a XIV. správy SNB nebo jimi pověřeni příslušníci SNB, popřípadě vojenské kontrarozvědky, pokud si jejich přímé vedení nevyhradí vyšší funkcionáři federálního ministerstva vnitra.

[²] Na stupni správ StB nebo oddělení Státní bezpečnosti, správ, odborů a oddělení vo-

jenské kontrarozvědky jsou oprávněni vést jednání o součinnosti s útvary ZO VSB příslušní náčelníci těchto útvarů, popřípadě jimi pověřeni příslušníci SNB nebo vojenské kontrarozvědky.

[³] Problémy zásadního charakteru kontrarozvědné ochrany sovětských vojsk se řeší podle potřeby na poradách příslušných útvarů StB.

[⁴] Pokud je z důležitých operativních zájmů třeba předat některé dílčí údaje vojenského charakteru o sovětských vojskách rozvědným orgánům nepřítele, může to být uskutečněno jen se souhlasem II. správy SNB, popřípadě III. správy SNB a příslušného útvaru ZO VSB. Požadavky na uvolnění informací o sovětských vojskách, které mají sloužit pro tvorbu dezinformačních zpráv, je třeba uplatnit výhradně cestou III. správy SNB; nutno připojit překlad v ruském jazyce.

[⁵] Pátrání po nezvěstných osobách příslušejících k sovětským vojskům, členech jejich rodin se provádí podle zvláštních předpisů.⁸⁾

⁸⁾ NMV ČSSR č. 40/1976.